

NI SAMO HIPERAKTIVNOST

mag. Katarina Kesič Dimic, prof. def.

(objavljeno v reviji Viva, december 2006)

Pri pouku učiteljica najhitreje opazi učenca, ki ne sedi na miru in se pretirano giba. Prav zaradi tega taki otroci najhitreje dobijo pomoč, saj so opaženi in moteči za okolico. Kot boste videli, pa imajo otroci, ki so nepozorni, prav tako veliko težav, ki jih ovirajo pri šolskem delu, pa so zaradi svoje mirnosti večkrat spregledani. Zaradi tega lahko kaj kmalu ali kasneje v življenju razvijejo neprimerne oblike vedenja, zaidejo na stran poti, zlorablajo nedovoljene substance ali pristanejo v depresivnih stanjih.

Novejše klasifikacije motnjo ADHD (angl. Attention deficit hyperactivity disorder; kar pomeni primankljaj pozornosti in motnja hiperaktivnosti) uvrščajo v skupino vedenjskih in čustvenih motenj, ki se pojavljajo navadno v otroštvu in mladostništvu. Zaradi svojih vedenjskih značilnosti imajo ti otroci pogosto težave pri uspešni socialni integraciji in posledično ostanejo brez pravih prijateljev. Pojavljajo pa se tudi težave pri učenju in nizki učni uspehi kljub morebitnim visokim potencialom.

Obstaja več klasifikacij, po katerih se diagnosticira ADHD pri otroku, vendar so si večinoma složne glede pojavnih oblik in vedenj pri otroku. Razvrstijo jih nekako na tri podtipе, glede na vedenje in odzivnost. Pogosto se hiperaktivnost in impulzivnost pojavljata vzajemno (hiperaktivno impulzivni tip), nepozorni tip (ki večinoma ne kaže hiperaktivno impulzivnih vedenj, včasih imenovan tudi ADD – angl. Attention deficit disorder) in pa kombinirani tip (prisotne vse tri simptomatske skupine).

HIPERAKTIVNOST

Tak otrok je stalno v gibanju. Radovedno prijema predmete okoli sebe, prekomerno govori. Sedenje pri miru v šoli ali med kosilom je zanj težka naloga. Na stolu se vrti ali

pozibava, maha z nogami ali krili z rokami, hodi po prostoru. Tapka s pisalom po mizi. V neprimernih situacijah vztrajno teka naokoli ali pleza. Je kot perpetuum mobile.

IMPULZIVNOST

Otrok ne premisli preden odreagira. Pogosto eksplodira z neprimernimi komentarji, brez zadržkov izraža svoja čustva, ne zaveda se posledic svojih dejanj, težko počaka na vrsto. Večinoma odgovori, še preden sliši vprašanje do konca. Moti ostale ali se vmešava v njih. Če je razburjen, vrstniku iztrga igračo, ali ga udari. Raje se odloči za naloge kratkotrajne narave (ne vključuje se v dolgoročne projekte).

NEPOZORNOST

Težko se osredotoči na eno dejavnost in kmalu postane zdolgočasen. Če ga dejavnost zanima in motivira, nima težav z osredotočenjem. Težko se usmeri v novo dejavnost, ima težave z organizacijo, ne dokonča naloge do konca, težko se uči nove snovi.

Domača naloga je muka; pozabi si zabeležiti kaj je za nalogo ali pa zvezek pozabi v šoli. Domov ne prinese učbenika ali pa prinese napačnega. Če domačo nalogo že dokonča, je polna napak in popravkov.

Hitro ga zmotijo popolnoma nepomembni zvoki ali dogodki. Naloge rešuje površno in naredi banalne napake. Ne sledi navodilom, izgublja svoje stvari. Prehaja iz ene nedokončane naloge k drugi. Pogosto deluje zasanjan, otopel, počasen. Čeprav govorimo direktno njemu, imamo občutek, da nas ne posluša oz. da gleda skozi nas. Nekateri imajo težave s predelavo informacij. Ker pogosto ne razume učiteljevega navodila, naredi veliko napak. Čeprav večinoma ne moti pouka in sedi pri miru, imamo občutek, da sledi, vendar ni popolnoma pri stvari. Ker taki otroci ne vzbujajo posebne pozornosti učitelja, so pogosto spregledani, čeprav potrebujejo prav toliko pomoči kot ostali podtipi.

V podobne situacije kot otroci nepozornega tipa pa padejo tudi deklice z ADHD ali ADD, saj so zaradi spolne in socialne usmerjenosti težave pri njih manj opažene in težje prepoznavne kot pri dečkih. A o razlikah med spoloma pri tej motnji bomo govorili kdaj kasneje. V naslednji številki si preberite, zakaj imajo zgoraj opisani otroci težave z navezovanjem prijateljstev.